

CLUJUL

R O M A N E S C

Redacția
și
Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124

Anunțurile se primesc după tarif.

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an „ 80.—
Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an „ 160.—
Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

ROMÂNII IN ORAȘELE DIN ARDEAL

Considerații sugerate de criza locuințelor.

Se împlinesc în curând cinci ani de când, cu mici intermitențe regretabile, aproape săptămânal cetim dări de seamă despre activitatea biroului de cartiriuire. La început trăiam cu toții sub oblăduirea aripelor sale protectoare. Mai apoi au rămas numai slujbașii statului. Și cu toate acestea asupra clasei funcționărești criza de locuințe apasă tot atât de greu ca înainte cu cinci ani, sau poate mai greu.

În acest timp edificii noi s'au ridicat, într'un număr cam restrâns e adevărat, dar oferind adăpost comod și imperturbabil celor ce pot să plătească chirii excesiv de urcate. Prin bunăvoința culpoasă a autorităților, clădiri vechi au fost transformate în fel și chip numai pentru a putea evacua pe chiriași. Iar, cu toate că un text expres de lege interzice acest lucru, magazine, bănci și birouri se instalează pe zi ce merge în locuințe particulare.

Sunt tot atâtea fenomene ce par foarte firești, înfățișând așa zicând triumful celor mai înzestrați în lupta pentru existență. Și totuși pe noi nu ne încântă deloc, dintr'un îndoit punct de vedere.

În primul rând, pentru că în vremurile de bancrută morală și financiară pe care le trăim, tocmai falșii morali sunt acei cari se pot feri. Iar elementele muncitoare tânjesc de pe-o zi pe alta.

În al doilea rând, pentru că ne arată ascensiunea elementelor streine, și așa preponderante în toate orașele ardelenesti.

Pornind deci dela un singur aspect al vieții orășenești, acel al locuințelor, am ajuns la două simptome caracteristice orașelor:

1. Continua lor înstreinare în Ardeal.
2. Supremația necinstei.

De remediile acestei îngrijorătoare situațiuni ne vom ocupa cu alt prilej. Rămânem de astă dată în cadrele stabilirei stărilor de fapt.

Avem în Ardeal față de-o majoritate copleșitoare de populație orășenească streină în plin progres, o minoritate românească, ce tânjește și dă înapoi. Și nu ne miră cât de puțin că stăm așa. Concepțiile guvernărilor noștri de după război bazate pe liberalism, în mod fatal susțin tendința de întărire a celor tari, cari la orașe sunt streini. Ele nu cer, dar nici nu admit, vre-o acțiune mai eficace în folosul românismului.

Alături de slăbiciunea econo-

mică mai intervine în detrimentul validității în orașele din Ardeal a elementelor românești un motiv de ordin sufletesc: Inadaptabilitatea românului, venit nu de mult dela sat, în mediul corupt de astăzi al orașelor. Obșnuit veacuri de-a rândul să trăiască din producția agricolă, hărăzită prin bunăvoința lui D-zeu și munca lui cinstită, românul nu-și poate însuși apucăturile meschime de astăzi ale orășanului de-a exploata în favoarea sa circulațiunea bunurilor. Astfel apoi e condamnat la mizeria funcțiunilor publice, se apucă de profesiuni libere, susținut de țărâniea din împrejurimi, sau înfârșit se aservește întreprinderilor streine. Quartum non datur!

Vin apoi statisticele cu cifrele lor atât de dezastruoase creșterii populației românești în orașele din Ardeal. Iar romanizarea întreprinderilor se reduce la inscripțiile, de cele mai multe ori numai românești, ale firmelor cu nume neromânești.

Dar să trecem acum la problema, dela care am pornit, a locuințelor din orașele ardelenesti.

În conformitate cu situația sa generală găsim și în această privință o inferioritate binesimțită a românismului. Străduințelor autorităților de-a asigura funcționarilor publici români locuințe li-se opune solidaritatea majorităților streine.

În sprijinul său românul, slujbaș al statului, n'are decât legea, lăsată la discreția unor organe, mai mult sau mai puțin conștiințioase. Iar în contra sa puterea banului și toate apucăturile beneficiarilor falimentului moral în care trăim. Că a rămas și va rămâne încă multă vreme bătut nu încapă nici o îndoială.

Dar în tot acest timp exploatare discutiți ai situației își fac mendrele. Pentru a vă convinge n'aveți decât să luați în mână gazetele ungurești locale, unde veți găsi aproape zilnic cel puțin 20 locuințe de închiriat, anunțate după străzi, fără indicarea numărului casei, de către anumite agenții sau birouri. Astfel de locuințe se dau, se înțelege, numai după achitarea unei chirii înzecite pe cel puțin 2—3 ani înainte.

Specula ce se face pe față în detrimentul funcționarilor publici români e revoltătoare. De ce o tolerează, autoritățile, am dori să știm!

obuz.

? Progresele dela C. F. R. ?

Incontestabil că la C. F. R. s'au făcut și oarecari progrese. Nu de când a plecat din fruntea departamentului circulației generalul cel pântecos și i-a luat locul altul lipsit de grăsime. Înbunătățirea e de-o dată mai veche. Consistă în aceea, că trenurile circulă destul de regulat, așa încât de multeori și-se întâmplă să ajungi la gară după ce și-a plecat trenul.

Dar aceasta-i unica ameliorare pe care o vedem. Incolo se călătorește, doar chiar și mai rău ca'n timpul războiului. Punctul culminant îl constituie însă transportul de mărfuri pe C. F. R. Numeroși comercianți și alți cetățeni cu spirit de negustorie au încercat însemnate pierderi din cauza că nu li-se dădeau la timp sau deloc vagoane pentru a-și transporta mărfurile.

Vânzările, mai ales de lemne, sunt încheiate astăzi condiționat, dacă până la o dată oarecare vor fi învagonate. Se observă, se zice, ordinea în care cei ce au nevoie de vagoane s'au anunțat la șeful gării. În realitate, după cum ne-au desvelit-o neregulile descoperite la direcțiunea regională Brașov, mai intervin și alte argumente de-o plauzibilitate directă. Și interesant este că tocmai câte-un român, improvizat și el negustor trage scurta, pentru că nu știe să afe modalitatea de întrebuintare a lor. Astfel încurajează C. F. R. comerțul și industria românească ce abia de azi incolo trebuie să se desvolte.

Pe deasupra mai vine și incuria administrativă dela C. F. R. Direcțiunea regională din Cluj are cu 12 mii vagoane mai puțin ca în anul trecut deoarece, direcțiunile din Brașov, Iași și Chișineu nu au expediat înapoi vagoanele ajunse pe teritoriul lor.

D. Goldiș și fuziunea național-țărănistă

In 1920 d-sa o desaproba.

Astăzi e acceptat ca un adevăr indiscutabil, că d. Vasile Goldiș a fost acela care a stăruit mai mult pentru fuziunea național-țărănistă. După unii d-sa nu se împacă deloc cu actuala situație a partidului național.

Credem deci că nu-i lipsit de interes să reproducem declarațiile ce urmează ale dlui Vasile Goldiș, făcute ziarului „Izbânda“ în Decembrie 1920.

— „Astă toamnă luasem parte în Cluj la o ședință a comitetului executiv al partidului național. D. Maniu ne-a ținut, ca de obicei, un prea frumos și lung discurs, în care arată, că principial nu există nici o deosebire între partidul național și cel țărănesc, — că interesele țării cer imperios alcătuirea unui mare și unic partid al democrației române, — că din nici un punct de vedere nu se poate ridica vre-o obiecțiune împotriva fuziunii partidului național cu cel țărănesc al dlui Mihalache. Concluziunea discursului a

10 orchestranți mai are Opera Română din Cluj

Din sursă vrednică de crezare primim informațiunea, că în total Opera Română din localitate mai are aproximativ 10 orchestranți, majoritatea dela instrumente de suflat. Ceilalți toți au plecat.

Intre astfel de împrejurări, nu știm în ce condițiuni se va deschide stațiunea de toamnă.

In orice caz e caracteristică pentru înalta instituție continua scădere a nivelului artistic. Dela 60 orchestranți, cu câți se deschisese Opera la început, vom ajunge probabil la 20.

Și cineva tot trebuie să fie de vină!

136.000 cârciumi evrești în România

Cetim în „Renașterea“ organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Clujului.

Un cetitor cu bun gând al „Liberității“ din Orăștie scoate la iveală, că în România de azi, se află 168.000 de crășme.

Din acestea, numai 32.000 le au creștinii (aci sunt numărați și ungurii și rușii și toate celelalte neamuri creștine din țară) — iar 136.000 de crășme, sunt toate în mâinile jidanilor!

Ce ne spune glasul tainic, ba strigător al acestor cifre, că 14 milioane de Români au 15—16 mii crășme, sau:

Din jidani tot cam al 10-lea are o crășmă, iar:

Din Români, tot al 1000-lea!

Din 168.000 de crășme, Românii ar trebui să aibă vre-o 130.000 iar celelalte nații împreună, cu jidani cu tot, vre-o 36.000. Și cum jidanii sunt abia a 3-a parte a națiunilor streine în țară, ei ar trebui să aibă cel mult 12.000 crășme, dar nu 136.000!

fost: nu trebuie să fuzionăm din motive tactice.

Am plecat din Cluj mulțumit, fiindcă concluziunea dlui Maniu consacra punctul meu de vedere: *partidul național nu poate fuziona cu partidul țărănesc. Și nici nu va fuziona. Ori cât de strânsă legătură se va face între partidul național cu cel țărănesc, eeeace eu regret foarte mult, — fuziunea nu se va face. Nu o vrea și nu e cu puțință s'o vrea nici d. dr. Iuliu Maniu, nici d. dr. Alexandru Vajda din motive tactice, cari se vor descoperi la timpul lor. Oamenii, mici la suflet susțin, că fuziunea nu se face, fiind că nu se poate soluționa problema șefiei noului partid. Această ofensă la adresa conducătorilor opoziției naționale este absolut neîntemeiată. Chiar în ipoteza unei fuziuni, câtă vreme d. dr. Iuliu Maniu ia parte la viața politică, chestia șefiei nu se discută.*

In străinătate un exemplar 4 Lei.

C. Rădulescu-Motru : Țărănismul. Un suflet și o politică.

Cu incontestabilă-i competență, d. Rădulescu-Motru tratează în broșura cu titlul de mai sus chestiuni de-o actualitate, dacă nu momentană, totuși vădită. Ne îndeplinim o datorie față de cetitorii noștri, dând în cele ce urmează un rezumat al prefeței acestei broșuri. Regretăm că nu ne putem estinde dupăcum am dori-o și dupăcum ar cere-o importanța chestiunii. Pentru acest lucru cerem scuzele cetitorilor.

Ținem să amintim, că dl Rădulescu-Motru este unul din principalii reprezentanți ai concepției conservatoare la noi. Concepție aproape complet ignorată de Românii ardeleni. Prin prisma acesteia privește dsa problema țărănească.

Insemnătatea mișcării țărănești, după adoptarea la noi a votului universal, este indiscutabilă. Ea trebuie să fie deci cât mai bine lămurită. Acest scop îl servește broșura dlui Rădulescu-Motru.

Adevăratul partid țărănesc.

După d-sa partidul țărănesc al dlor Mihalache, Lupu și Stere nu este decât „canalizarea primelor izbucniri politice țărănești“. Ii lipsește legătura cu sufletul țărănesc, „căci setea de pământ, pe care o cultivă programul, nu este un suflet, ci o poftă.“ Din ea nu vor ieși așezăminte durabile.

Adevăratul partid țărănesc va fi altul. Acela, care „va concretiza idealul pe care îl poartă în sufletul ei țărănimea, ideal izvorit din tradiția și din condițiile de viață ale țaranilor.“

Țărănimea română religioasă, tradiționistă și conservatoare.

Dealțul așa-i la toate popoarele. Chiar atât că teroarea mentalității pașoptiste, cu lozincele ei: „libertate“ și „democrație“ ne face să credem și pe țaranul român adept al progresului nelimitat spre democrație.

Aceiaș proces de dezvoltare se pune la noi în cărucă tutor neamurilor și țarilor.

Democrație pretutindeni.

„Că sufletul unui popor poate să se acomodeze și să prospere în condițiile pe care altul nu le poate tolera, — este la noi un paradox. Pentru presa noastră, este ceva mai mult: o așa afirmare este un scandal. Cu deosebire, intelectualii evrei, cari o conduc în bună parte, nu vor în ruptul capului să admită relativismul istoric. Mersul omenirii este pentru ei unul și absolut. Incepe nebulos, dar sfârșește cu democrația. Ce este democrația? Unde s'a realizat vreodată democrația? Acestea sunt întrebări secundare. Principalul este că democrația trebuie să fie. Adică trebuie să ne închinăm în numele ei. Numele este totul. Realitatea fizică poate fi relativă; în politică democrația rămâne absolută.“

Democrație — constituționalism.

În realitate țaranul român este așa de departe de-a fi intrat în posesia drepturilor înscrise pentru el în *Constituție*, încât a spune, că el aspiră la altele mai liberale, este a minți pur și simplu. Cel mai mare revoluționar în țara românească, ar fi acela care ar aplica în mod cinstit *Constituția*. Până acuma n'a fost nimeni. Apoi ce însemnează țaran democrat? Nimic altă, decât că țaranul este pentru un regim politic în care toate puterile

Statului emană dela popor, dela națiune, în care se cuprinde și el. Doar aceasta este primul articol din *Constituție*. Țaran democrat este ca și cum s'ar zice român românizat. Din momentul ce toate puterile Statului emană dela întreg poporul, atunci este bine înțeles că toți câți fac politică în România sunt democrați, fiindcă sunt constituționali. Dar nu sunt toți sinceri constituționali! Unii da; alții nu. Cei dintâi sunt democrați, ceilalți oligarhi deghizați. „În țara românească ai dreptul să te fudulești în politică cu numele de democrat, promițând aceea ce ești dator să faci, toți românii sunt datori să respecte Constituția — iar după ce ai promis ai facultatea să nu te ții de cuvânt; — probabil, pentru a avea motiv să continui pe viitor „fudulia de-a democratul“.

Lasăte în voia lor, satele românești ar fi conduse în spirit tradițional.

Există o adevărată ierarhie printre țărani după neam și naștere. Dar în voia lor nu sunt lăsate satele „Legea autonomiei comunale, adică legea care ar fi înlesnit țărănimii să se ridice la o politică reală, dezvoltându-și, prin exercitarea drepturilor, fondul ei propriu sufletesc; lege pe care o găsim în vechile întocmiri ale țării au desființat-o vlăstarele boierilor liberali și democrați. S'au ferit să o voteze și urmașii lor. căci tuturor acestora le trebuia politica democrației de vorbe, iar nu de fapte reale. Țărănimea a fost ținută departe de educația tradițiilor sale, pentruca rolul democrațiilor de oraș să fie cu atât mai mare.

Autonomia comunală și programul țărănismului.

Politica sa proprie o va începe țărănimea numai după înfăptuirea reală a autonomiei comunale. Programele țărănismului de astăzi „în cazul cel mai bun sunt bune intențiuni“. „Câte odată nici atât“. În ele „se simte preocuparea, nu atât de interesele reale ale țărănimii, cât de interesele celor cari vor governa în numele țărănimii“. Autonomia comunală va pune în valoare munca intelectualilor ieșiți dela sate.

„Dar rezultatul cel mai însemnat al autonomiei comunale va fi punerea în activitate a selecțiunii politice, școala cea mai necesară pentru întărirea țărănimii, de care aceasta a fost lipsită până acum; atunci vom vedea ce vrea și ce poate sufletul țaranului nostru.

Țaranul „vrea pământ“, — zice politicianul demagog, crezând că în aceste cuvinte a formulat tot idealul țărănesc. Vrea pământ, deci împrietărire la nesfârșit.

Țaranul vrea pământ din desnadejde fiindcă altfel el n'ar avea din ce să-și agonisească cele trebucioase vieții. Orașele noastre gem de meseriași și comercianți străini. La sate populația crește. În loc ca țaranii să fie selectați și înarmați pentru a primumi vieța orașelor, ei sunt condamnați să rămână lipiți de pământ“.

Abonați-vă la
„CLUJUL ROMÂNESC“
ziar independent

Concordatul

Încă de când d. Octavian Goga era ministru ai cultelor se discută la noi chestiunea concordatului.

Dar nu se face acest lucru fără patimă și cu destulă seriozitate, ținându-se seamă de vechia tradiție de armonioasă conviețuire a bisericilor românești.

Ardealul a fost ferit până acum de certuri religioase, și — sub stăpânirea vitregă maghiară — biserica unită ca și aceea ortodoxă au fost aceiași stâlpi salvatori, pe care s'a rezămat credința și cultura noastră națională. Nimeni nu s'a gândit să spună, că frații greco-catolici sunt aceia, cari s'au dus cu sila amăgiți prin momeli prin corupții și prin bunătați trecătoare.

Inercarea de a strecura spiritul discordiei între cele două biserici românești, noi o socotim zădarnică și nu mai găsim trebuincios să arătăm motivele, pentru cari o neînțelegere confesională, care nu există, nu trebuie stârmită tocmai în aceste clipe când numai de aceste noi complicații nu avem nevoie.

Onisifor Blaj.

Basarabeni: Ruși

Sau cel puțin așa-i consideră America.

In declarațiile sale referitor la opinia americanilor despre noi, d. comandor Irimescu a spus un lucru nou, absolut necunoscut opiniei publice românești.

Și anume că imigranții români basarabeni sunt admiși în Statele Unite în cota anuală a Rușilor, deoarece America n'a recunoscut încă unirea Basarabiei la România.

Faptul e cu deosebire grav și el subliniază de asemeni vina guvernului, care n'a știut să tranșeze pe cale diplomatică această chestiune nespuse de delicată pentru noi.

Revendicările României la conferința din Londra

„L'Intransigent“ anunță din Londra că dl Titulescu a prezentat conferinței un memoriu cu privire la pagubele cauzate României prin incendierea instalațiilor petrolifere după cererea aliaților, prin trimiterea tezaurului român la Moscova, prin schimbul monedei germane contra mărfurilor românești și prin executarea parțială forțată a tratatului de pace.

Inființarea județului Beiuș?

— Un proiect deocamdată irealizabil. —

Dupăce Beiușul a fost făcut comună urbană și i-s'a dat tribunal, s'a ivit ideea transformării Binșului în capitală de județ. Fierește urmează să i-să creieze județ prin ruperea în două a Bihorului.

Chestiunea deocamdată nu este actuală, căci rezolvirea ei va fi amânată până la noua arondare a județelor. Și atunci, după cea mai mare probabilitate, se va adopta sistemul județelor mari. Astfel încât „județul Beiuș“ va rămânea o dorință neimplinită.

Mai intervin apoi și interese de alt ordin.

Azi avem județul Bihor cu o majoritate covârșitoare de români, adică cu caracterul românesc. Prin divizarea plănuită însă am avea unul românesc cu sediul în Beiuș, iar altul unguresc, de-a lungul graniței, cu sediul în Oradea-Mare.

— Colonizări în Banat. În baza unui ordin al Ministerului de Interne, d. Inspector General Brâncovanu a fost însărcinat de către Ministerul Agriculturii cu conducerea lucrărilor de colonizare din județul Timiș-Torontal. Toate autoritățile din județ îi vor da cel mai larg concurs pentru îndeplinirea misiunii sale.

Teatrul de vest

Direcțiunea generală a teatrelor a dat următorul comunicat:

Spre a pune capăt zvonurilor și comentariilor tendențioase cu privire la viitoarea direcțiune a plănuțului teatru de vest (Timișoara), se aduce la cunoștință că întrucât acest teatru va putea lua ființă la toamnă, ministerul artelor are intențiunea să ofere conducerea acestui teatru dlui Aristide Demetriad, valorosul societar al Teatrului Național din București.

Judecarea ebredistilor unguri

Doi condamnați la moarte.

Din Budapesta se anunță că după două săptămâni de debateri, s'a terminat procesul fioroaselor crime dela Orgovani.

În această localitate, după înlăturarea regimului comunist, ebredistii maghiari, în frunte cu Pronai, au săvârșit peste o sută de asasinate.

Numeroși comuniști au fost arși de vii, alții forțați să se stranguleze iar câțiva au fost siliți să bea sticlă pisată.

Tribunalul maghiar a condamnat până acum numai doi dintre asasini: pe Tombai Mihai și Farcaș Iosif.

Ambii au fost condamnați la moarte.

* Femei! „Cartea Moașelor“ cu 140 fotografii feminine Lei 120 la librăria Anca.

Adunările populare ale partidului liberal în Ardeal

Săptămâna trecută „Infrățirea“ ne sunța cu litere mari „strălucitul succes al mării adunări populare a partidului liberal la Beliu în Bihor“.

Despre aceeaș adunare „Tribuna“ din Oradea-mare scrie: „Intrunirea partidului liberal la Beliu s'a sfârșit un fiasco complet. După-cum ni raportează, au fost de față vr'o 10 țărani, foarte puțini intelectuali, dar cu atât mai mulți deputați și senatori liberali“.

Oricare din aceste două organe de partid ar avea dreptate, — noi înclinăm să credem că „Tribuna“ o are — faptul e caracteristic pentru felul cum se face la noi gazetărie.

Științifice.

Minunile radiului

de: P. Roman farmacist.

Peripețiile descoperirii radiului de către Curie sunt cunoscute. Acest nou metal, cu proprietăți extra-ordinare, a fost preparat din mai multe săruri metalice. Fabricarea radiului se face astăzi din un mineral, care se găsește în Boemia, numit: „Blendă“. Dar cu greutate să face această extragere! Pentru a obține un singur gram de rادیu, e nevoie de 10 tone de blendă; prețul unui gram de rادیu revine, astăzi la mai mult ca 150 mii franci (150.000). Putem spune că e marfa cea mai scumpă de pe pământ. Descoperirea radiului a revoluționat întreaga lume științifică. Rادیul este un element neconținut de lumină, căldură și electricitate.

În apropierea acestui miraculos metal, corpurile fosforescente se luminează cu o strălucire orbitoare, tot așa pe cum se luminează diamantul, acesta e chiar un mijloc de a cunoaște pietrele adevărat prețioase, de cele mai multe, asupra cărora, rادیul n'are nici un efect.

Razele radiului străbat prin toate corpurile opace. Învățatul Bercquerel, a făcut o experiență ingenioasă: a purtat câteva zile în buzunarul vestei un mic tub cu sare de rادیu. Peste 15 zile fără să simtă nici o durere, observă că are o rană destul de adâncă, haina, postavul era însă neatinsă. S-au făcut interesante experiențe cu rezultate mai practice în viitor pentru medicină.

S'a ajuns să se vindece cu ajutorul radiului o boală foarte urâtă a pielii numită „lupus“. Efectul radiului e atât de minunat, că bolnavului i-se formează o nouă piele sănătoasă. S'a încercat asemenea la Paris vindecarea cancerului, cu rادیu, și în parte s'a ajuns la rezultate fericite.

Acuma se urmărește și vindecarea tuberculozei cu rادیu prin inhalățiuni.

Aceste însușiri miraculoase ale radiului au rămas până acuma fără explicație.

Cum se poate explica că acest metal luminează, dă căldură, emite raze de electricitate și nu se consumă câtuși de puțin.

Iată o desmintire a legilor naturii de până acum, căci până acum nici un corp nu putea să de lumină, căldură sau electricitate, fără să se consume și în cele din urmă să dispară.

Aceasta era legea transformării, care era talmăcită astfel:

„Nimic nu se pierde în natură,“ și care e acum, cel puțin în aparență, cu totul răsturnată.

INFORMAȚIUNI

— Cvalificația funcționarilor în continuă scădere. O gazetă minoritară ne relevă faptul că procentul funcționarilor, statului cvalificați a scăzut în proporția ce urmează: În loc 80 la sută funcționari cu cel puțin bacalauratul, avem astăzi numai 32 la sută. Urmează firește un comentariu puțin măgulitor pentru administrația românească. Sunt binefacerile regimului actual.

— D. Iorga despre oficiosul liberal. *Ocupându-se de chipul în care se răsplătesc aiurea, meritele celor cari se disting pe terenul cultural, — d. Iorga scrie:*

„La noi plătești fiecare serviciu cultural adus țării tale prin murdăriile ce ți se aruncă în speluncile unor foiletoane ca ale corectului oficios „Vitorul“.

— La 27 Septembrie se întrunește la Viena conferința statelor successorale ale Austriei.

— La Școala de Arte și Meserii din Baia-Sprie, sunt vacante pentru anul acesta 25 locuri la secțiile metalurgie și lemn.

Se primesc înscrieri pentru examen, a candidaților ce au terminat cursul primar (5 clase) și au certificatul de absolvire.

Vârsta copiilor să nu fie mai mică de 13 ani, nici mai mare de 16 ani.

Înscrierile se fac până la 1 Septembrie iar examenul se începe la 8 Septembrie a. c.

Părinții sau candidații cari fac cereri vor specifica ce secții doresc a urma: metalurgia sau lemnăria.

— Concerte la Cluj. *Din sursă sigură deținem informația că marele violinist român Gheorghe Enescu va da în cursul lunii August un concert la Cluj. Deasemeni în luna aceasta va cânta la Cluj cântăreața Livia Vășianu, angajată la opera din Viena și care a concertat cu un strălucit succes în alte orașe ardelenesti.*

— Frontiera româno-polonă. Se știe că până acum n'a fost fixată încă definitiv granița dintre România și Polonia, deoarece și dintr'o parte și din alta s'au ridicat cereri de rectificare a traseului primitiv România ar dori să mute frontiera pentru a încorpora triunghiul dintre Bucovina și Maramureș împreună cu pășunile rămase în Polonia. Drept compensație polonii cer satele Brebiu, Prelipcze și Kryszczatek. Se pare că acțiunea diplomatică în vederea acestui schimb ar fi pe cale bună.

— Cel mai înalt magistrat din țară. Au apărut în „Monitorul Oficial“ decretul de numire a dlui Gheorghe V. Buzdugan ca prim-președinte la Curtea de casație și justiție și a dlui Em. Miculescu președinte de secțiune la această Curte.

— Câte gazete sunt în România? După statistica presei din România, scrisă de dr. György Lajos, în România apar 657 ziare, dintre cari 471 românești, iar 126 în alte limbi. Vechiul regat are 362 ziare, Ardealul 237, Basarabia 34 și Bucovina 23. Dintre cele 362 ziare ale vechiului regat 25 sunt scrise în limbi străine. Bucureștiul are 117 gazete, dintre cari 98 sunt românești. Dintre 237 ziare ale Ardelului, 130 sunt minoritare. Între acestea sunt 18 ziare zilnice maghiare, 53 săptămânale, 10 gazete de reportaj, 12 reviste teatrale, 27 reviste religioase și didactice și 38 reviste de specialitate.

— Controlul cinematografeilor. *Comisiunea de control al firmelor, instituită de ministerul de interne, anunță că a început acțiunea de censurarea preventivă a filmelor cinematografice dela 1 Aprilie cor.*

Comisiunea roagă publicul să semnaleze comisiunii de control dela ministerul de interne, toate filmele care ar părea că vin în conflict cu cerințele morale și educative.

— Turneul violoncelistului De Angelis. Dl profesor De Angelis dela Conservatorul de muzică din localitate, cunoscut publicului ardelean prin reușitele d-sale concerte de violoncel, a dat primele concerte din turneul de vară din anul acesta la Tușnad, Vâlcele și Brașov. Succesul a fost strălucit. Urmează acum să cânte la Mehadia.

— Recoltă inferioară în județul Sătmar. Datele publicate de consilieratul agricol din Satu-Mare arată o reală scădere a producției agricole din acel județ. Sunt în total hectolitrii: 600.000 de grâu, 90 de mii orz, 125 mii săcară și 35 mii de ovăs. Întreaga recoltă din acest județ bogat abia ajunge la acoperirea trebuințelor locale.

— Comercializarea uzinei electrice din Cluj. Primăria locală a hotărât comercializarea uzinei electrice și a apeductului. În vederea acestui scop a plecat la Oradea-Mare o delegație pentru a studia sistemul adoptat acolo. Lucrările acestea, în cazul că ar fi aprobate de către autoritățile superioare abia la sfârșitul anului ar putea să fie terminate.

— Birjarii contra autobuseilor. Circulația intensivă de autobuse în Cluj a avut darul să nemulțamească pe birjarii clujeni. Aceștia s'au adresat printr'un memoriu primăriei, cerând că circulația autobusurilor să fie restrânsă dela 7 dimineața până la 7 seara. Spre mulțumirea marelui public primăria n-a încuviințat cererea birjarilor, ci a permis circulația autobuselor de dimineața la 6 până seara la 10.

— Incunoștințare. Ludovic Drach și-a mutat magazinul de galanterie pentru dame din localul „Spir“ în localul său propriu din Str. Iorga Nr. 3, lângă hotelul New-York, în palatul „Generală“. Rugând și pentru mai departe pentru sprijinul cumpărătorilor.

— Concurs pentru uzina electrică. Arendarea uzinei electrice din Cluj a ajuns iarăși actuală. Concesionarii de acum „Electrica“ și „Ganz“ au declarat că nu pot face amplificările cerute de oraș, care necesită aproximativ 50—60 milioane lei. Cei ce vor concura vor trebui să prezinte garanții sigure până la suma aceasta.

— Examen de corigență. Min. Instr. prin Deciziunea cu Nr. 69018-1924. aprobă elevilor respinși la examenul de absolvire a cursului inferior și superior de liceu, ca să se poată prezenta la acest examen în luna Septembrie.

— Bibliotecă într'o colibă ciobănească. În comuna Iablanța (jud. Caraș-Severin) trăiește un tânăr cioban cu numele Iancu Tătucu care n'are mai mult de 15 ani. Acesta și-a făcut în coliba-i la oi, o mică bibliotecă. Cetitorii lui plătesc de carte un ou; ouăle le vinde și cumpără cărți.

Dragostea de carte a ciobănașului Iancu Tătucu din Iablanța e de toată lauda și am dori să găsească cât mai multe pilde în satele românești.

Redactor și responsabil:

Octavian Buzea.

Convocare

Se aduce la cunoștință d-lor membrii ai Reuniunii meseriașilor și comercianților români din Câmpeni, că Comitetul în ședința de azi a fixat ziua de 10 August 1924, ora 2 p. m. pentru ținerea adunării generale ordinare în localul Reuniunii, având următoarea ordine de zi:

1. Darea de seamă a Comitetului pe anul 1923.
2. Raportul comisiei de cenzori asupra chestiunii financiare.
3. Descărcarea Comitetului de gestiunea sa.
4. Votarea bugetului pe anul 1924.
5. Alegerea a 2 membrii în comitet.
6. Eventuale propuneri.

Dacă la adunarea generală nu se vor prezenta jumătate din totalitatea membrilor înscrși în curent cu plata cotizațiilor, adunarea se va amâna la o altă dată când se va ținea cu ori câți membrii vor fi prezenți.

Câmpeni, 29 Iulie 1924.

Iosif Arieșan
președinte.

Ioan Faliciu
secretar.

Bronz și Aramă roșie
rămășițe, cumpăr ori ce cantități. Plătesc bine oferte la Librăria Anca Cluj, Piața Unirii.

ALEXANDRU ANCA

Institut de arte grafice, librărie, mare depozit de hârtie, papetărie, recvizite de scris și articlii de lux. Piața Unirii 32. C L U J Telefon 124.

Tipografia este provăzută cu cele mai frumoase

și mai moderne caractere de litere. Aranjat cu putere electrică execută prompt și repede tot felul de lucrări precum: lucrări pentru bănci, Libele de depunere, Bilanțe, Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori, Firme, Diplome, Bilete de vizită, Invitări, la pretreceri, Anunțuri de logodnă și cununie, Tipărituri advocaționale precum Foi periodice, Opuri, Broșuri, Placate și Necroloage.

Doritorii de-a tipări ceva din cele arătate mai sus, sunt rugați, în interesul propriu, a cere întâi preliminar de plată.

Librăria are un bogat asortiment în recvizite

de birou, cărți școlare, hârtie, registre. Mare depozit de recvizite și Ornate bisericesti precum și icoane sfinte în diferite mărimi.

Săptămâna sportivă.

„Vasas“ din Budapesta la Cluj

Un eveniment sportiv ce iese din comun am avut săptămâna trecută la Cluj. Pentru prima oară în anul acesta a jucat la noi o echipă din Budapesta. Și dată fiind dezvoltarea din trecut a fotbalului în capitala Ungariei, amatorii de sport din Cluj s'au putut convinge de progresul lent dar sigur al sportului din țara românească. Echipa Vasas, a muncitorilor metalurgiști din Budapesta, care a fost la Cluj, e clasată anul acesta în locul al patrulea la șampionatul Ungariei. Fără de aceea i s'a recunoscut la Budapesta calitatea de detentore a celei mai superioare dezvoltări tehnice a jocului de football.

Având în vedere toate acestea, matchurile jucate de Vasas la Cluj ne apar ca un nou triumf al sportului local. Nu atât rezultatele ne îndreptătesc să tragem o atare concluziune, ci condițiunile în care s'au obținut. Atât Victoria cât și Haggibor au ieșit pe arenă descompletate și cu jucători de rezervă. Mai este de-a se adauga forța morală, ce-o are orice echipă când ajunge să plece în turneu prin străinătate.

Vasas—Victoria 3:0

Primul match, între Vasas și Victoria a avut loc Sâmbătă. După obicinutele salutări reciproce jocul începe. Victoria are următoarea formațiune: Toók, Doci—Chifor, Sütő—Pop—Palocsay, Istvánffy I.—Matauch—Istvánffy I.—Cipcigan—Mureșan. Se observă îndată că, apărarea echipei clujane este la înălțime. Înaintașii budapeșteni, dealfel cei mai buni din

întreg ansamblul, numai norocului pot să-i mulțumească două din cele trei goaluri. La rândul său Victoria a condus chiar și câteva periculoase atacuri, dar fără noroc. Iar când se părea că ofenziva clujenilor va ajunge permanentă, scoaterea de pe arenă a becului Doci, a schimbat aspectul jocului. Cu zece oameni numai, și Victoria tot n-a meritat rezultatul de 3:0, căci un singur goal a fost real.

Nu ne estindem asupra mersului jocului, ci relevăm însuflețirea cu care au luptat victoriștii. Este de altfel felul lor obicinuit de-a fi, pentru care li-s'au mai adus destule elogii. Căci într'adevăr voința de-a învinge este aceea care valorifică aptitudinile fizice și cunoștințele tehnice. Dacă printr'o disciplină mai severă cei din fruntea acestui club vor isbuti să înlăture bruscările, la care se dedau câteodată unii jucători, matchurile Victoriei vor ajunge cele mai apreciate la Cluj. Dintre jucători mai buni au fost: In primul rând Chifor, apoi Doci, Pop și Istvánffy II.

Vasas—Haggibor 4:2.

Despre acest match în primul rând trebuie să spunem că s'a sfârșit cu rezultatul cel mai real posibil. Înaintașii lui Vasas nu mai aveau sprinteneala de Sâmbătă, iar apărarea le funcționa nesigur cași în ziua precedentă. Favorizată de noroc, — nu ca Victoria, — Haggibor era cât pe coala să mai înfrumusețeze și rezultatul de mai sus. Din Haggibor mai buni au fost Pollák, Ankraut și portarul Rosenfeld. Jocul a

decurs fără nici un incident și a fost de-o vioiciune și variație extraordinară.

R. M. S.—Măcelarii 3:1

Tot Duminecă a jucat la Cluj echipa monopolistilor cu nou înființatul club al măcelarilor clujeni. Felul cum a decurs jocul face cinste ambilor adversari.

Căutăm colaboratori

pentru gazeta „Clujul Românesc“ cei ce trimit săptămânal 1—2 informațiune bune primesc gazeta gratuit.

Se caută

Casă în Cluj

cu 2-3 odăi, baie și bucătărie, grădină mare, grajduri și magazine sub „Urgent“

la Administrația ziarului „Clujul“ Piața Unirii 32, Librăria Anca.

Se caută o mașină de cusut. Să preferă urma pe care poate și broda și ajura. A se adresa la Librăria Anca P. Unirii 32.

ANUNCIURI

comerciale, bilanțuri, prospecte, convocări și publicațiuni de ori-ce fel pentru ziarul

„CLUJUL ROMÂNESC“

se primesc cu prețuri originale numai la

Librăria Alexandru Anca Cluj, Piața Unirii 32

* Imprimare Advocatale librăria Anca.

Mașini de tipografie de vânzare americană cu ramă de 33x23 46x33, nu funcționează din lipsă de reparație. Ambele 50.000 Lei. Adresa: Librăria Anca, Cluj.

In atenția femeilor! A PĂRUT

în editura Librăriei Anca Cluj, îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu intitulat „Cartea Moașelor“ Fiecare femeie trebuie să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femești cu 130 fotografii femești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Alexandru Anca Cluj Preț curent

pentru Ornamente bisericești: Odăjdii (Vesminte preoțești) constătoare din:

1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mănecușe, 1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colori din damast de mătase în calitate deosebite cu prețul de 8000—22000 Lei.

Prapori:

în diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză (chipul după dorință) are 3—4 tăieturi cu posomant auriu sau argințiu prețul unui prapor dela 2000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stofe pentru odăjdii sau prapori se trimit numai contra 100 Lei anticipativ. La restituirea mustrelor să predați banii.

Colare, Berete, Brăuri, Plastroane.

Potcap de mătase — — — — 120—
Beretă (camilafcă, potcap) Rom. cat. din klott negru — — — — 250—
Beretă de cașmir negru gr. cat. — — — — 250—
Colar de pânză „Leo“ — — — — 50—
Colar de cauciuc — — — — 45—
Brâu (cingulum) violet moiree sau mătase — — — — 1500—
Brâu (cingulum) negru moiree sau mătase — — — — 1500—
Brâu (cingulum) negru de lână — — — — 450—
Plastron (chemisette) Nr. 3. 21 cm. klott neted — — — — 150—
Plastron (chemisette) Nr. 2. 15 cm. klott neted — — — — 120—

La comandă să se dea numărul și lărgimea colarului plastronului și a beretei. Din colare numai 6 bucăți se trimit.

Recvisite bisericești:

1 Cădelniță de bronz argintată — — — — 1750—
Una ținătoare de tămâie cu linguriță din bronz argintat — — — — 550—
1 Candelă din bronz argintată — — — — 900—
1 Chivot din bronz argintat cu trei turnuri — — — — 3800—
1 Cruce de masă din bronz argintată cu Hristos în email 28 cm. — — — — 1200—
1 Cruce de masă (28 cm.) din bronz argintată cu Hristos în relief aurit — — — — 1000—
1 Cruce de mână din bronz argintată cu Hristos email — — — — 1000—
Cruci de lemn cu Hristos în relief 120-200—
3 Cutii de aluminiu pentru oștie — — — — 150—
1 Căldărușe cu aspergil (stropitor) bronz argintat — — — — 1200—
1 Căniță cu tavă pentru spălarea mânilor (bronz argintat) — — — — 850—
Cutie cu trei vase, cuțit și foarfeci la botez (bronz argintat) — — — — 1200—

2 Vase de sticlă cu tavă de zink (la proscomidie) — — — — 380—
1 Potir cu tăer (patenă) (bronz aurit) neted — — — — 2800—
Disc și steluță (bronz aurit) — — — — 1000—
1 Cutie cu trei vase pentru oleu și mir la botez (bronz aurit) I. C. O. 1800—
1 Cutie de bronz aurit cu capac pentru sf. cuminecătura la bolnavi — — — — 1500—
Ciborium (bronz aurit) — — — — 3800—
Monstranță (bronz aurit) rom. kath. 5500—
Copoșele pentru altar — — — — 100-200—
Copcii (cârlițe) pt. odăjdii (aurite și argintate perechea — — — — 100—
Sfeșnice pt. perete (cu un braț) — — — — 50—
Sfeșnice „ (cu două brațe) — — — — 100—
Icoane sfinte — — — — 45-200—

Banii se trimit înainte, comenzile se efectuează în 3—4 săptămâni.

Toate prețurile sunt rezervate și pentru străinătate dublu.

A apărut în editura Librăriei Alexandru Anca Cluj

și se află de vânzare următoarele

Piese teatrale și Poezii cele mai bune pentru sărbări școlare și populare.

Teatre:

* „A fost odată“ (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — — — — 20—
* „Doamna mea“ (poporală 1 act) de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Gura Lumii“ (poporală în 3 acte) de Nic. Tințariu — — — — 20—
* „Dușmanii“ (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Pentru patrie“ (poporală 4 acte) de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Petitorii“ comedie într'un act de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Puiu Codrutul“ piesă haiducească 3 acte de Nic. Tințariu — — — — 20—
* „Nevasta mea fie înger ca ea“ (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Infumuratele“ comedie în 3 acte de C. Dumitrescu-Delavaronă — — — — 20—
* „Fiecare cu a lui“ (comedie 3 acte) de A. Șerbănescu-Buzău — — — — 20—
* „Oglinda fermecată“ (lirică 4 acte) I. Jasinsky — — — — 15—
* „Doine și Chiuituri“ adunate din gura poporului de „Siminic“ — — — — 15—

Diferite:

„Inima mea“ (cântece populare) — — — — 15—
„Imnuri Românești“ (cântăce naționale) — — — — 10—
„Ecouri“ de Traian Dumbrava — — — — 5—
„Umoristice“ (Glume) de Costi — — — — 15—
„Versuri din Răsboi“ (poezii populare) — — — — 10—
„Jubirea“ (notă muzicală) pentru Pian și voce — — — — 15—

* „Imnul Studențesc Creștin“ pentru Pian și voce — — — — 15—
* „Căldăre“ cărți cu târgurile — — — — 10-40 Lei
* „Dicționar“ român-maghiar — — — — 5—
* „Carte de visuri“ — — — — 15—
* „Observări critice dela adunările învățătoarești de I. Pavelea — — — — 5—
* „Istorie și Fantazie nouă evoluții în istoria românilor de I. Pavelea — — — — 20—
* „La isvoarele vieții“ de M. Velea — — — — 10—
* „Pentru Macedonia“ imperativul nostru național de M. Dragnea — — — — 10—
* „Serisori de iubire de după mai mulți autori — — — — 10—
* „Aventurile fantastice“ ale lui Wilyams Gotthard roman — — — — 10—
* „Nenorocii“ (roman) de A. Șerbănescu-Buzău — — — — 8—
* „Trepnicul“ (expl. semnelor „Murășan — — — — 3—
* „Numirea nouă și veche a străzilor orașului Cluj — — — — 6—

Cărți școlare:

* A. B. C-dar fononimic (pt. Șc. mag.) de Dr. Szentpéterin — — — — 20—
* Aritmetică pt. cl. I. șc. de ucenici de Cr. Epure — — — — 30—
* Geografia județului Alba de Jos în limba maghiară de Dr. Szentpéterin — — — — 15—
* Geografia jud. Cojocna în limba maghiară de Dr. Szentpéterin — — — — 15—
* „Iuliu Caesar de bello Gallico“ manual pt. cl. V—VI. de Traian Popa prof. de liceu — — — — 35—
* „Lecții de limba română“ de prof. Murășan — — — — 20—

Cărți preoțești:

Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Geț — — — — 25—

Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Geț ediție de lux — — — — 100—
* „Predici la Morț“ de prof. I. Marga — — — — 35—
* „Predici pentru postul mare“ (ciclu dublu) de protopop I. Marga — — — — 20—
* „Păstorul sufleteșc“ (I—VI. vol.) — — — — 120—

Juridice:

* „Criza valutară și asanarea ei“ de Dr. M. Șerban — — — — 35—
* „Legea de execuție“ trad. de Dr. Barta și Dr. Hancu — — — — 65—
* „Vademecum“ rom.-mag. de Dr. Köves — — — — 60—
* „Jurnal de term. adv.“ (cu pereți tari, folosibil pe orice an) — — — — 50—

Medicale:

* „Cartea Moașelor“ de Dr. Grigoriu pentru toate femeile — — — — 120—

Cele cu semnul (*) sunt nou apărute. La comandă banii se trimit înainte plus porto.

Toate prețurile sunt rezervate și pentru străinătatea dublu.

* Diferite Icoane sfinte altele la librăria Anca.

* Imprimare pentru Secretaria la librăria Anca.

Tot felul de cărți și tipărituri pregătesc prompt și solid la Instit. Grafic Alex. Anca Cluj

fabrica română ardelenă de clopote patentate și Ornate Bisericești

ALEXANDRU ANCA CLUJ

Piața Unirii Nr. 32. Fabrica C. Victoriei 36.